

TEXT: PETER ADAMÍK

FOTO: JOSEF HLÁSEK A LUBOMÍR HLÁSEK

1

PLŠI – VZÁCNÍ, ALE NEVÍTANÍ

Nejeden chatař má v létě namísto odpočinku neklidný spánek. To proto, že se mu do jeho obydlí nastěhovali plši velcí, aktivní právě v noci.

Lidé plchy někdy považují za noční veverka, které připomínají svým huňatým ocasem a pohybem ve větvích. O veverka se ale nejedná. U nás žijí celkem čtyři druhy: plch velký, plšík lískový, plch lesní a plch zahradní. První dva jsou nejběžnější. Plch velký se nejčastěji vyskytuje ve starších a rozsáhlejších listnatých lesích, nejpočetnější je v bučinách a doubravách. Plšík je nejmenší ze všech čtyř a vyhledává zejména mlaziny, hustě zarostlé okraje listnatých lesů nebo remízky navazující na větší lesy. Plch lesní je výskytem omezen na severozápadní část republiky a plch za-

hradní se zase vyskytuje na několika málo lokalitách zejména v západních Čechách.

Sedmispáči, kteří žijí v noci

Všichni naši plši jsou nočními savci, kteří přes den rádi zalezou pro odpočinek do nějaké skrýše. Jsou vynikající lezci a převážnou část svého nočního života tráví v korunách stromů. Na konci léta se ukládají k zimnímu spánku a probouzejí se až na jaře. V extrémním případě, jako je tomu u plcha velkého, mohou někteří jedinci prospat až 10 měsíců v roce. Ne nadarmo se jim lidově říká „sedmispáči“.

Koncem července a v průběhu srpna mají plši v dutinách stromů, v ptačích budkách nebo na půdách jeden vrh o průměrném počtu 6–7 mláďat. Samice odstavují mladé po měsíci kojení a samy potom velice rychle nabírají na váze. V době před ulehnutím k zimnímu spánku mají dospělí jedinci kolem 200–250 gramů, což je dvojnásobek oproti tomu, s jakou váhou se pro-

bouzejí na jaře. Právě na podzim jsou plši tak vykrmení, až to někdy na pozorovatele působí legračně.

Již staří Římané věděli o tomto podzimním váhovém přírůstku a s oblibou si připravovali jídla z plchů. Dokonce využívali výhod plší hibernace a skladovali si ve studených sklepech, ve speciálních hliněných nádobách, zimující plchy. Takto měli k dispozici čerstvé maso po dobu několika měsíců. Dodnes tradice lovení plchů přežívá například ve Slovinsku nebo Chorvatsku, kde se dosud jedná o běžné a hojné druhy. U nás patří plši mezi ohrožené druhy živočichů, a jsou proto zákonem chráněni (patří mezi tzv. zvláště chráněné druhy). Je zakázáno je zabíjet nebo rušit.

Rádi bydlí na půdách

Nejčastěji se v chatách a chalupách střetneme s plchem velkým, a to právě v létě – plši velcí se totiž rádi stěhují do lidských obydlí poblíž listnatých lesů. Půdy na chatách pro ně představují luxusní bydlení v porovnání se stísněnými podmínkami v přirozených dutinách stromů. K velké neradosti chatařů, právě když se vy ukládáte ke spánku, plši se probouzejí ke svému nočnímu životu. V lepším případě vám svým pobíháním po půdě domu nebo charakteristickým voláním (nahrávku typického nočního volání plcha velkého si můžete vyslechnout na www.riz.cz/erhie) narušují pouze spánek, v tom horším se pustí do izolace domu nebo elektrických rozvodů. Plši totiž patří mezi hlodavce – přední páry zubů jim neustále dorůstají, a tak potřebují pořád něco hlodat.

Z Velké Británie jsou známy i případy, kdy se do domu nastěhovalo několik desítek jedinců. Plši jsou totiž dosti společenská tvorové. Tyto problémy se týkají hlavně dřevostaveb, kam se snadno dostanou.

Zbavit se plchů může být značně obtížné. Pokud máte nemovitost u lesa, pak je důležité zamezit přesahu větví stromů nad střechou. Důležitá je i dobře udělaná izolace střešních otvorů, například kovovými mřížkami.

MAPOVÁNÍ PLCHŮ

Tento rok probíhá mapování výskytu plcha velkého v České republice. Pokud jste se někdy setkali s plchy a chcete se podělit o svá pozorování nebo potřebujete poradit, o jaký druh se jedná, napište na uvedené kontakty: peter.adamik@upol.cz, katerina.polednikova@alkawildlife.eu nebo ALKA Wildlife, o.p.s., 380 01 Lidéřovice 62. Telefon: 606 598 903.

2 3

4 5

1 Plši jsou malí až středně velcí hlodavci. Pro všechny čtyři druhy je typický chlupatý ocas. Plich velký je největší z našich plchů, je velký skoro jako veverka

2 Plich lesní je 8–12 cm dlouhý. Na hlavě se mu táhne od oka k ušnímu boltci tmavý, téměř černý pruh

3 Plšík lískový je nejmenší zástupce plchů, dorůstá jen 6–9 cm a s váhou pouze kolem 16 g vlastně vypadá jako malá rezavá myška s chlupatým ocasem

4 Plšík lískový má dlouhý a huňatý ocas

5 Plich zahradní je středně velký hlodavec, má 11 až 12 cm. Z našich druhů má nejvýraznější zbarvení. Ocas má zakončený štětičkou prodloužených chlupů

— INZERCE —

Spolehněte se na svou paměť

S rostoucím věkem přibývá zkušeností a zážitků, ale přestává být tak snadné si je všechny pamatovat. Na svou dlouhodobou i krátkodobou paměť jsme však každodenně odkázáni, a proto bychom ji měli pravidelně cvičit. Její správnou funkci můžeme také dlouhodobě podporovat konzumací omega-3 mastných kyselin, které mají na proces uchování informací významný vliv a jsou základem pro zdravou činnost mozku. Jejich bohatým zdrojem je tuk mořských ryb. Pokud si je dopřejeme alespoň třikrát týdně, získáme v boji se zapomením významný náskok.

Úspěšná česká herečka Simona Stašová je ve svém profesním životě na skvělou paměť doslova odkázána: „V divadle si svou hru zahraju alespoň jednou za tři týdny a text mám díky tomu pořád živý. Taky se ale denně starám o to, abych si se zapamatováním nedělala těžkou hlavu. Takže jím pravidelně rybí tuk ve formě kapslí, který je skvělý nejenom na paměť, ale taky pro zdravý mozek, srdce a celkovou imunitu.“

Procvičujte si svou paměť a podpořte výživou zdraví svého mozku. Pokud nejste fanouškem rybiho masa, pokryjí dostatečnou denní dávku omega-3 mastných kyselin již dvě kapsle **OmegaMarine Forte+**. Pro více informací navštivte www.naturamed.cz.

TRADIČNÍ TESAŘINA

- roubenky • krovy • tesařské konstrukce •
- altány • šindel • opravy a renovace •

TESAŘSTVÍ – Tomáš Sedláček

www.setes.eu • +420 776 021 632